

Tomaso Kemeny

DUE “SESTINE” PER BÉLA BARTÓK

*Sul percorso dei desideri, Bartók
sussulta glissando
sul midollo spinale
di xilofoni, celesta, tamburi
timpani a evocare
la mitica arpa eolica*

*ora anche archeggio e piano
agitato dal libero movimento
dello spirito e del vento
arpeggio con pulsazione ungarica
senza sosta verso l'alto e il vasto
origine senza spreco barbarica*

Tomaso Kemeny, *A szabadságvágy a magyar irodalomban*

Tomaso Kemeny, azaz, Kemény Tamás, a paviai egyetem angol irodalom professzora, a mai olasz kortárs irodalom egyik legismertebb és legjelentősebb költője, aki sohasem titkolta magyar származását, identitását, Magyarország és a magyar kultúra iránti elkötelezettségét, annak ellenére, hogy írói és egyetemi tanári munkásságának nyelve a kisgyerekkorában és olaszországi tanulmányai alatt elsajátított olasz nyelv. Ennek a kulturális és érzelmi elkötelezettségnek egyik legszebb példája a tizenegy énekből álló eposza *Transilvania liberata*, melyet Szkárosi Endre *Erdély aranypora* címmel fordított le és jelentetett meg az aradi „Magyar Jelenlét Könyvek” kiadó gondozásában. Kemény Tamás jelen tanulmányát az 1956-os forradalom 55. évfordulójának tiszteletére írta folyóiratunk számára a XIX. és XX. századi európai és magyar költészetben jelentkező szabadság-kultuszról. Tanulmányában Petőfi Sándortól Ady Endréig, József Attiláig, Illyés Gyuláig és Márai Sándor *Mennyből az angyal* c. verséig kíséri a magyar költészet szabadság-verseinek „klasszikus” példáit, melyeket a mai „posztmodern” költők (Szkárosi Endre, Szócs Géza, Petőcz András) verseinek bemutatása és olasz nyelvű idézése zár. Tanulmánya végén örömmel közöljük Tomaso Kemeny Bartók Béla ihletésére írt két hatsorosát.

Vera Gheno*

I NONNI

Spesso, la domenica mattina si sentono profumi di pietanze entrare dalle finestre. Roba seria: brodo, fritti, soffritti di cipolla che diventeranno probabilmente ragù. Pane fatto in casa. Effluvi di dolci appena sfornati e messi a raffreddare in terrazza.

Io non sono una grande cuoca, o forse ho perso l'entusiasmo per esserlo. Ma ricordo con un groppo in gola le mattine operose a casa dei nonni, in Ungheria, con la nonna Irén che preparava con una certa ritualità, con una sequenza di movimenti ormai consolidati, il brodo per il pranzo.

Primo piatto: brodo, secondo: dolce, seguendo la tradizione magiara. Il dolce conteneva quasi sempre noci, una specie di segno di opulenza, per gli ungheresi.

* Vera Gheno è uno dei traduttori più attivi della letteratura ungherese moderna in Italia. È nata a Gyöngyös in Ungheria nel 1975. Ha conseguito la laurea in Sociolinguistica e il dottorato in Linguistica Italiana all'Università di Firenze. Vive a Firenze e al momento è assegnista di ricerca presso l'Accademia della Crusca. Insegna per contratto all'Università di Firenze e all'Università per Stranieri di Siena. Ha tradotto dall'ungherese:

- Pál Békés, *Il mago maldestro* (A kétbalkezes varázsló), Edizioni Anfora, Milano, 2003.
- Péter Esterházy, [Postfazione a] Szilárd Rubin, *Breve storia dell'amore eterno* [Csirkejáték], BUR, Milano, 2011.
- Milán Füst, *Il piatto d'oro* (Az aranytál), in M. Füst, *Il cicisbeo e altri racconti*, Edizioni Anfora, Milano, 2003.
- Lajos Grendel – Pavel Vilikovsky, *Il Casanova slovacco e altro kitsch*, Edizioni Anfora, Milano, 2006.
- Gyula Krúdy, *Le avventure di Sinbad il marinaio* [tit. provvisorio – Selezione di 24 racconti uscita nel 1998 in inglese presso Central European University Press], Elliot, Roma (in corso di pubblicazione).
- Paul Lendvai, *Sulle liste nere* (Határátlépés), Edizioni Anfora, Milano, 2008.
- Imre Oravecz, *Settembre, 1972* (1972. Szeptember), Edizioni Anfora, Milano, 2003.
- Magda Szabó, *Lolò, principe delle fate* (Tündér Lala), Edizioni Anfora, Milano, 2005.
- M. Szabó, *Abigail* (Abigél), Edizioni Anfora, Milano, 2007.
- M. Szabó, *Il momento* (A Pillanat), Edizioni Anfora, Milano, 2008.
- M. Szabó, *Per Elisa* (Für Elise), Edizioni Anfora, Milano, 2010.
- János Székely, *Tentazione* (Kísértés), Adelphi, Milano, 2009.

Con grande piacere pubblichiamo la sua bella confessione sulle sue origini ungheresi e sul ricordo dei nonni, augurandole altri lavori interessanti per la fortuna della letteratura ungherese in Italia. (*La redazione*)